

Delavsko-kmetijski list.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2/II.

Leto III.

LJUBLJANA, 11. marca 1926.

Stev. 10.

TPD znižuje plače za 30 do 50 odstotkov.

Razglas TPD. — Skrajni čas za generaliziranje akcije.

Ravnateljstva TPD so razglasila delavcem,

1. da se s 1. aprilom 1926 ukinajo vse doklade (osebne, družinske, nabavni prispevek);
2. da se vse akordne postavke znižajo za 20%;
3. da se znižajo mezde pri I. kategoriji na 40 Din, pri II. kateg. na 35 Din, ženskam na 30 Din in mladoletnim na 20 Din.
4. Razstreljivo se mora plačevati v tridrtinski polni vrednosti.

S tem razglasom se napoveduje 30 do 50% znižanje prejemkov, pri katerem bodo najhujše prizadeti najbednejši — očetje mnogoštevilne družine. Če se upošteva, da vsled redukcije delajo rudarji samo na dveh tretinah in da morajo tretjo tretino praznovati, bodo rudarji mesečno zaslužili:

I. kategorija	680 Din
II. "	595 "
III. "	510 "
IV. "	340 "

Od teh bednih zaslužkov se jim bo odtegnilo še davek na delo, za bolniško blagajno in starostno zavarovanje, II. rudarsko skupino, delavsko zbornico, mesečno 100 Din, tako da jim bo ostalo za preživljanje od 240 do 580 Din mesečno.

TPD dobro ve, da je s temi krajevarji nemogoče shajati. Ona hoče s tem razglasom prisiliti rudarje, da sami zahtevajo, da se reducira še tisti del rudarjev, radi katerega se dela samo na dve tretini, TPD hoče razbiti solidarnost med rudarji. Končno pa je namen TPD: podaljšanje delovnega časa na 9, oziroma na 10 ur. „Če ne morejo rudarji živeti z zaslužkom, ki ga dobijo za osemurno delo, naj delajo več ur, da bodo lažje izhajali,“ tak bo odgovor TPD na prihodnjih pogajanjih.

Na vse to smo že pred štirimi tedni opozorili Stokovno komisijo in povedali, da je edino generalna akcija vsega delavstva v celi državi sredstvo, ki lahko prepreči zločinske nakane TPD. — Stokovna komisija se ni zganila, mesto na organizirano silo proletariata se je zanašala na zmernost, sposobnost in vztrajnost Uratnika. Naše konkretne predloge za osnove akcijskih odborov za izvajanje generalne akcije je vrgla v koš in kristanova birokracija od Uratnika do Sedeja nosi polno odgovornost za posledice, ki so nastale. Kristan je s svojim ministerializmom uničil delavsko gibanje po preobratu, kristanovci s sabotažo generalne akcije predajo rudarje na milost in nemilost TPD. Tako se Kristan potom svojih agentov maščuje nad rudarji, ki imajo največ zaslug, da Kristan danes ne more več javno politično nastopati.

1. april je pred vratmi, skrajni čas je, da v obrambo rudarjev nastopijo tudi vse druge stroke, celokupni delavski razred, ker če bodo popolnoma premagani rudarji, bo ista usoda doletela tudi vse druge stroke.

Demokratski gerenti delajo draginjo.

V Ljubljani gospodarijo že 18 mesecev od Pribičevića postavljeni, neizvoljeni gerenti. — Povišana trošarina na življenske potrebščine za 800%, pri šampanjcu pa znižana za 25%. — Boj novi draginji! Za razpis novih volitev! Proč z gerenti!

Kapitalizem preživlja svojo zadnjo fazo, fazo imperializma. Nič več ne more varati širokih delovnih množic, da kapitalistični demokratizem predstavlja „vlado ljudstva“, ker ljudske množice se dvigajo in temelji kapitalizma se rušijo na vseh koncih in krajih. Kapitalisti so prisiljeni pokazati pravo lice svojega „demokratizma“ in to je diktatura buržuazije. Vlade, ki so samo izvrševalni organi kapitalistične manjšine v državi, razpuščajo in razganjajo od ljudstva izvoljene občinske svete, opirajoč se pri tem na oboroženo silo od ljudstva vzdrževane vojske. Ljudska volja ne pomeni v kapitalistični državi nič, v kapitalističnih državah odločuje s pomočjo vladnega državnega aparata kapitalistična manjšina. Razkrinkavanje buržuaznega demokratizma in parlamentarizma odpira izkoriščanim masam delavcev, kmetov in uradnikov oči, množice zgubljajo vero v buržuazno demokracijo, v skrahirani parlamentarizmu in se orientirajo na levo, na pot akcije za izvojevanje vsakdanjih zahtev in za uvedbo proletarske demokracije.

Tudi od ljubljanskega prebivalstva izvoljeni občinski svet ni bil po volji takratni demokratsko-radikalni vladi, ker kljub reakcionarnemu volilnemu redu, ki so ga Žerjavovi „demokrati“ uzakonili nalašč za Ljubljano, Žerjavovci niso dobili večine. Vlada se je poživljala na „ljudsko voljo“ in postavila kar tri gerente demokrate, katerim ljubljansko prebivalstvo, posebno pa ljubljanski proletariati ne zaupa. Proti volji večine in od PPrežima postavljeni gerentski svet že celih 18 mesecev gospodarji na magistratu, brez kontrole in, kar je najhujše, v velikansko škodo delovnega ljudstva. Demokratski gerentje ščitijo bogate kapitaliste, tla-

čijo pa delovno ljudstvo: delavce in nameščence in tudi male kmete, ki do našej svoje pridelke na ljubljanski trg, pa tlačijo in izjemajo do kosti.

Ta demokratski gerentski svet je s 1. marcem diktiral nove tarife za trošarino, iz katerih je razvidna protidelavska politika in delo demokratov. Te nove tarife bodo v Ljubljani samo podražile vse najnujnejše življenske potrebščine, ki jih konsumirajo delavci in nameščenci, delikatese in luksuzne pijače, ki jih uporabljajo samo kapitalisti, pa se bodo po novi „demokratski tarifi“ pocenile.

Demokrati so povišali trošarino:

pri kisu (jesih)	za 150%
„ mesu	„ 100%
„ ribah	„ 400%
„ svežem sadju	„ 400%
„ suhem	„ 500%
„ južnem	„ 100%
„ moki	„ 800%
„ čokoladi	„ 100%

Medtem ko so trošarino za suho sadje in moko, ki jo največ kupujejo delavci in nameščenci, povišali za 500 do 800%, so pri južnem sadju, ki ga je samo bogata gospoda, povišali trošarino samo za 100%, pri šampanjcu pa celo znižali za 25%. — Proti temu diktatu od vlade imenovanih in od ljudstva neizvoljenih gerentov mora protestirati delovno ljudstvo Ljubljane, ker ustvarja draginjo. Toda sam protest ne bo dosti pomagal. Gerenti so postavljeni od vlade in ne briga jih, kaj hoče ljudstvo. Zato moramo poleg odločnega protesta proti gerentstvu postaviti zahtevo za razpis volitev in spremembo dosedanjega volilnega reda, ki mora biti proporcionalen. Proč z gerenti in komisariji! Volitve hočemo!

Da „Jutro“ kot demokratski organ ni izneslo tega greha demokratskega gerentstva ni čudno, ker ga je samo zakrivilo. Toda molčijo pa tudi „Slovenec“, ki si nadevje masko branitelja interesov delovnega ljudstva, molči krščanska „Pravica“, molči „Delavska Politika“ in „Delavec“, kot da se jih ne tiče. To beležimo samo zato, da bo ljubljanski proletariati znal ceniti sladke obljube klerikalcev in socialpatriotov ob bodočih volitvah.

Izdajstvo razrednega boja!

Mesto enotne fronte delavstva proti kapitalizmu, enotna fronta s kapitalističnimi agenti proti razrednemu boju. — V revolucionarne fraze oblečeno likvidatorstvo Sedeja. — Predsednik stokovne komisije Jernejčič je na povelje buržuaznih agentov — besedolomec — figamož. — Sedej zagovarja in predlaga orjunaško resolucijo. Opozicija brani načela razredne borbe, ki jih izdajajo stokovski birokrati. — Tudi Bernot se spušča v tako „enotno fronto“.

Proti generalnemu napadu kapitalizma, ki ga je započela TPD proti rudarjem z redukcijo, znižanjem mezd in podaljšanjem delovnega časa, je nujno potreben generalni nastop proletarskega razreda v celi državi. To smo v prejšnjih številkah DKL napisali in na shodih v Zagorju, Trbovljah, Hrastniku in Trzinu je delavstvo to nujno potrebo tudi uvidelo in energično zahtevalo. Stokovna komisija, ki se po krivdi Študelj, Sedej, Makučevega likvidatorstva nahaja še vedno v rokah zakrknjenih reformistov, ni mogla nastopiti proti tej zahtevi in proti tem sklepom (ker bi se s tem še bolj razkrinkala kot se je),

je pa aranžirala mesto velike, organizirane akcije celega proletarskega razreda po celi državi, samo v Ljubljani veliki protestni shod v Unio.

Mi smo zahtevali v imenu opozicije, da se organizira generalna akcija celokupnega delavskega razreda brez izjem. Kaj pa so storili likvidatorji in birokrati na vodstvu Stokovne komisije? Obrnili so se na klerikalce, orjunaše, demokrate in Bernota in na skupni seji so napravili sporazum, da se skliče skupen protesten shod. To, da so birokrati pozvali klerikalce, demokrate in orjunaše na skupno akcijo, še ni napaka; za dosedaj skupne akcije

Proletarci
vseh dežel
združite se!

delavstva se sme in celo mora sesti tudi z agenti kapitalizma skupno za mizo, da se preko njih pride do delavstva, ki je pod njihovim vplivom. Izdajstvo razrednega boja pa diči v sporazumu. Sporazumu, ki so ga Študelj-Uratnik-Golmajer sklenili z agenti kapitalizma pred shodom: da so se zavezali, da na skupnem shodu ne bodo niti omenili razlike med razrednimi in kapitalističnimi organizacijami in da se na skupnem shodu odrečejo poudarjati načela nepomirljivega razrednega boja, ki ne pozna premirja s kapitalizmom in kapitalističnimi agenti.

Izdajstvo likvidatorjev in Stokovne komisije je v tem, da so se odrekli svobodne besede, svobode kritike, svobode razkrinkanja buržuaznih agentov, četudi samo za en veliki protestni shod.

Na shodu 3. marca 1926 so se kristanovec Uratnik, dezertirlikvidator Sedej, orjunaš dr. Jože Bohinc, narodni socialist Juvan in klerikalec Terseglav pred 4000 pričami v vsem gledanju in ocenjevanju današnje družbe in v vprašanju redukcije in ukrepov proti njej popolnoma strinjali. Ali sta se Bohinc in Terseglav spremenila in sprejela socialistično naziranje in se postavila na stališče razrednega boja? Nikakor ne! Pač pa sta Uratnik in Sedej zapustila stališče razrednega boja in se postavila v isto vrsto z orjunašem Bohincem in klerikalcem Terseglavom. Mase ljubljanskega delavstva niso mogle na shodu opaziti nobene razlike med Uratnikom in Terseglavom niti med Sedejem ali Bohincem. Mase ljubljanskega delavstva so dobile utis, da so tudi klerikalne in demokratsko-orjunaške stokovne organizacije isto in enako vredne kot združene razredne organizacije, in ni čuda, ker na shodu so i demokrati i klerikalci še bolj ostro v besedah zahtevali isto kot Uratnik in Sedej. O akciji pa nihče ni govoril.

Mesto da bi skupen nastop delavstva — ljubljanski shod — bil sredstvo, da se rudarjem pomaga in pomaga jim lahko samo razredni boj, je bil ljubljanski shod cilj. Nametati so hoteli delavcem peska v oči, da so vsi od dr. Bohinca do Sedeja proti redukciji in proti znižanju mezd in da se borijo proti TPD. To je pa prevara, to je uspavanje delavskih množic, to je izdajstvo!

In izdajalci so se svojega izdajstva zavedali in to je najhujši zločin. Zavedali so se, da bi se zaslepljenim delavcem, ki sledijo še klerikalcem in demokratom, odprile oči in razbistrili pojmi, če bi jim kdo na shodu napad TPD in vso reakcionarno protidelavsko politiko vlade razložil z razrednega stališča. Zavedali so se, da bi širiti soč delavcev spoznalo, da so sklicatelji shoda zavedni in nezavedni agenti kapitalizma in da so tudi Sedejeve borbene besede „na ulico“, „končna osvoboditev“, „nepomirljiva razredna borba“ samo fraze, samo maska za protidelavsko bremzanje generalne akcije, ki edino lahko pomaga delavstvu. O generalni akciji pa ni nihče od govornikov spregovoril niti besede.

V imenu marksistične opozicije v združenih stokovnih organizacijah bi moral govoriti S. Marcel Žorga, ki se je priglasi k besedi in kateremu je Jernejčič in ponovno Bernot zagotovil, da dobi takoj besedo, ko bo izčrpana lista

govornikov. To zagotovilo, dano pred štirinajstimi delavci, pa je Jernejčič na zahtevo demokrate, orjunaša dr. Bohinca (ki je avtor (pisec) Žerjavovega pravilnika za bratovske skladnice) in Juvana umaknil, zaključil shod ter v družbi svojih podpredsednikov Gostinčarja, Juvana in Bohinca zbežal iz odra. S. M. Žorga, katerega je delavstvo kot predstavnika marksistične opozicije v združenih strokovnih organizacijah burno pozdravljalo, je kljub zaključenemu shodu na kratko povedal, da je današnji shod „enotna fronta“ s kapitalističnimi agenti proti razrednemu boju in da se brez razrednega boja ne more uspešno voditi niti b. j. proti kapitalizmu, niti za končno osvobodjenje proletarskega razreda. Sklicateljji so se zavedali svojega izdajstva in zato je Jernejčič raje požrl dano besedo, kot da bi pustil govoriti marksistično opozicijo.

Delavstvo je glasno obsojalo izdajstvo birokratov, ki so mesto enotne fronte napravili kompromis s kapitalističnimi agenti, in klicalo po zedinjenju razrednega strokovnega pokreta v državi in internacionali. Resolucije, ki so jih združeni agenti kapitalizma predložili shodu, so kapitalistične, niti enega stavka v resoluciji ni socialističnega. Resolucija, ki jo je predlagal dezerter Sedej in ki so jo z odobravanjem objavili „Jutro“, „Slovenec“, „Narod“ in „Politika“, je dokument izdajstva razrednega boja.

Ko je po shodu delavstvo pred Uniom demonstriralo proti TPD in proti nesramnosti socialpatriotskega predsed-

stva shoda, so se v neki gručici začeli ujedati trije orjunaši, češ, da je boj proti TPD monopol Orjune. Delavstvo se je pa še dobro spominjalo na štrajkrudarjev l. 1923, ko so orjunci bili štrajkbreherji in pa njihov prvotnijski pokolj. Izživljanje orjuncem bi bilo poplačano od razburjenega delavstva, ko bi ne poseglo vmes pomirjevalno nekaj naših sodrugov. Delavstvo je klicalo: „Doli z orjunci!“ „Proč s štrajkbreherji!“ „Prvi junij še ni pozabljen!“ itd. Med orjunci se je nahajal tudi neki Verbič, ki je bil v zvezi s preiskavo Fakinovega umora pred celjskim sodiščem obsojen zaradi nagovarjanja h krivemu pričevanju. Ko ga je neki naš sodrug vprašal, zakaj da je bil v Celju zaprt, se mu je oglasila slaba vest in jo je odkuril. — (Namesto da bi bili orjunci zadovoljni, da jih je hladnokrvnost naših sodrugov obvarovala za služenih batin, so takoj drugi dan začeli groziti s. Kermaunerju, da ga bodo pretepli. Ali bo zopet morala delavska pest poseči, da spametuje te uboge posnemovalce Mussolinija in črnih srac?)

Nato je več sto delavcev demonstriralo po ulicah z vzkliki in s petjem „Internacionale“ in šlo pred Delavski dom, kjer je s. Marcel Žorga še kratko govoril in pozval delavce, da kljub izdajstvu voliteljev Strokovne komisije ne izstopajo iz združenih strokovnih organizacij, temveč nasprotno: *Vsi moramo v združene strokovne organizacije, da premagamo v njih reformizem in izdajalce in da jih postavimo na razredno borbena podlago.*

Delavska zbornica v rokah socialpatriotov in buržuazije.

Sporazum med vsemi skupinami. — Tudi bernotovci v tem „sporazumu“. — Samo za korita bojno glasovanje. — Orjunaš Bohinc predlaga Uratnika za tajnika. — V upravnem odboru sedijo sami birokrati. — Zasedajte delo delavske zbornice.

Za prvo skupščino v februarju mesecu izvoljene delavske zbornice je bilo silno zanimanje, ker pokazati je bilo treba, v koliko je izvoljena delavska zbornica res delavska, in pokazati so morale vse grupe, posebno socialistične (kristanovci in bernotovci), koliko so še razredno bojne in socialistične, in pokazati so morali svojo pravo barvo tudi „levičarji“ Sedej-Makuc in tudi za pristaše DKL, ki so bili izvoljeni, je bil 7. marec preizkusni dan, ko se ni moglo več niti sem in tja. Marškomu je s 7. marcem bila strgana z obraza krinka, s katero so se dolgo pokrivali.

Potek skupščinske seje je bil na kratko sledeči:

Svetek je hotel, da bi klub ZDSZJ zasedel klopi na desnici zbornice, češ mi smo vladna stranka (v parlamentu sedijo radikalni na desnici) in že so njegovi ljudje okupirali desnico, na veliko začudenje demokratov in klerikalcev. Ker se je pa nekaj pristašev DKL vsedlo na levo, je Svetek hočeč nočeš moral svojo „vladno“ stranko dirigiral na levo, sam pa sedel v centrum. Čobal je nato otvoril skupščino v upanju, da bo nova DZ hodila po isti poti kot dosedanja, ki je bila enodušna in v kateri ni bilo nobenih razlik med zastopniki raznih strank. (Verjamemo! Da bo pa Čobal to povedal, pa nismo pričakovali). — Izvolila se je sporazumno verifikacijska komisija: Bohinc, Gilčert, Ošlag, Milavec (2 dem., 2 soc., 1 klerik.), ki je po kratkem posvetovanju z večino glasov (klerikalci proti) sklenila verifikirati vse mandate, ker goljufije so se res od vseh strani dogajale, vendar pa se verifikira vse izvoljene in namestnike. (?) Cela zbornica — razen 17 klerikalcev — je sprejela predlog verifikacijske komisije. V začasno predsedstvo je bil na to izvoljen, zopet sporazumno, Čobal, Orehek, Juvan, za zapisnikarja pa Urbančič. Dnevni red je bil sporazumno sprejet sledeči: 1. Volitve, 2. komisija za izpremembo pravil, 3. ugotovitev odškodnine, 4. odobritev računskega zaključka za 1926, 5. odobritev proračuna o uporabi budžetnih preostankov, 6. odobritev spremembe proračuna, 7. volitev tajnika, 8. samostojni predlogi. — Svetek je potem podal v imenu kluba delovni program. Govoril je veliko, povedal pa malo, Čobal je to opazil in ga dvakrat pozval, da naj neha. Svetek je namreč čisto resno kot „razredni bojevnik“ izjavljal, da se morajo napraviti taki zakoni, ki bodo v današnje družabno življenje uvedli „socialno pravičnost“ (kot da bi se v kapitalistični državi sploh dalo uvesti socialno pravičnost). Juvan (demo-

krat) je izjavil, da popolno soglaš s Svetekom in da bo njegov klub solidaren z vsemi. „Kakor smo bili složni pri verifikaciji, tako moramo ostati v bodoče pri delu...“ Želi, da bi se vedno napravil „lojalni sporazum“. Terseglav (klerikalec) konstatira, da je z dosedanjim volilnim redom bil pogažen najosnovnejši čut demokratizma (klerikalci so tudi sodelovali pri izdelavi volilnega reda) in da so klerikalci zato z glasovanjem proti verifikaciji tudi obsodili dosednji volilni red (in sebe, ki so sodelovali). Naloga DZ ni, da nosi skupaj malto, s katero naj bi se zamazalo in zalepilo vedno večje razpoke kapitalističnega sistema, nego DZ mora organizirati in pripravljati fizično in moralno moč za boj za osvojitve države, da bo v državi človek gospodar in ne denar kot doslej. (Demagogija prve vrste od klerikalcev, da operirajo s takimi parolami, ko je jasno, da so klerikalci povsod najzanesljivejša opora kapitalističnega družabnega reda in monarhizma.) Leskovšek (bernotovec) govori o Wahlschwindelu. Vsi so goljufali, samo oni ne (sveta nedolžnost, kaj pa v Sevnici?), ker so šli v volitve na podlagi svojega soc. dem. maksimalnega programa. (?) Skušal bo vplivati na ostale, da bo prišel od izraza soc. dem. program. S Svetekom se popolnoma strinja. (Bomo videli, kaj bodo rekli delavci.) Je za spremembo volilnega reda in za nove volitve brez goljufij. Podpiral bo tisti klub, ki bo delal prav. S. Mlinar (DKL) je nato prečital sledečo deklaracijo:

Deklaracija

strokovne opozicije v zedinjenih delavskih organizacijah.

Zvesti načelom svojega programa za delo v Delavski zbornici za Slovenijo, ki smo ga objavili v DKL šte. 2, smatramo za svojo dolžnost, da podamo na prvi seji njenega zasedanja sledečo deklaracijo:

1. Opozicija v zedinjenih strokovnih organizacijah izraža predvsem svoje največje ogorčenje nad volilnim redom in načinom izvršitve volitev v Delavsko zbornico. Sedenji volilni red delavske zbornice nije s pestjo v obraz delavskemu demokratizmu in je skrupulo, ki more imeti samo en namen: poteptati še to malo socialne svobode delavstva, ki mu je zajamčena v buržuaznih zakonih kapitalistične države, in spraviti v upravo te zbornice tiste ljudi, ki dajejo obstoječi vladi dovolj garancije, da bo delovala po njenih željah. Mi ob tej priliki ne moremo prezreti dejstva, da je obstojala večina imenovanih poverjenikov vlade v dosednji upravi, ki

je pripravila poslovnik in pravila delavske zbornice, iz socialistov in zato ugotavljamo, da nosi socialistična stranka Jugoslavije največji delodgovornosti za reakcionarni volilni red, ki dela iz te delavske ustanove karkaturo ustanove za zaščito delavskih pravic.

Dalje pa ugotavljamo tudi, da so pri sestavljanju tega pravilnika sodelovali tudi zastopniki Jugoslovanske strokovne zveze in SLS ter zastopniki narodnih socialistov in SDS, ter da pred volitvami nismo slišali nobene kritike tega pravilnika s te strani in da nosijo torej v polni meri soodgovornost za uvedbo tega reakcionarnega pravilnika tudi omenjene organizacije in stranke.

Ker te volitve niso izraz razpoloženja in volje delavstva in je to zastopstvo sfabricirano in ne svobodno izvoljeno, ker smo globoko prepričani, in da bi bilo po svobodnih volitvah njegova večina trdna in solidna, zahtevamo, da delavska zbornica še na tej seji izvoli posebno komisijo, ki naj sestavi nova pravila te ustanove, da tako onemogoči ponavljanje krivice, ki so se izvršile z volilnimi goljufijami.

2. Delavska zbornica mora biti po strokovnih organizacijah svobodno in od kapitalistične države neodvisno izvoljeno razredno interesno zastopstvo delavcev in nastavljenec. S stališča gospodarskih interesov meznega delavstva in nastavljenec je nedopustno, da se meša delavstvu nenaklonjena državna oblast potom svojih komisarjev v volitve in delo delavske zbornice in odločujoče vpliva na sestavo delavskega zastopstva v njej. Zakaj jasno je, da bo kapitalistična državna oblast, kot največji delodajalec, vedno vplivala na sestavo delavske zbornice v smislu zahtev in potreb kapitala. Delavska zbornica mora biti bojevni faktor delavskega razreda in ne z zakonom kapitalističnim potrebam prilagojena državna navidezna delavska ustanova. Delavstvo iz lastnih sredstev vzdržuje delavsko zbornico in hoče tudi samo gospodariti brez kapitalističnih jerebov.

3. Opozicija v zedinjenih strokovnih organizacijah smatra, da je nujno potrebno, da se vsi delavski zastopniki te zbornice, ki stoje na stališču razrednega boja, skupno posvetujejo o vsakem važnem predlogu, predno pride na plenarno sejo ali na sejo centralnega odbora, ter da se po potrebi taki predlogi tudi diskutirajo v javnosti, v časopisu ali na javnih shodih predno se o njih sklepa končnoveljavno (meritorno) na sejah delavske zbornice. Na ta način bo postavljena živa zveza med delavsko zbornico in delavsko množico, kateri mora služiti.

4. Za najvažnejše in najbližje naloge delavske zbornice smatra opozicija:

- a) sestavo načrta za izvedbo splošnega delavskega gibanja proti redukciji delavstva v rudarski in plavžarski industriji in proti znižanju plač;
- b) sestavo načrta za izvedbo splošnega gibanja delavstva, za izvedbo združitve vseh bolniških blagajn in delavskih zavarovalnic za starost in nezgodo v en sam delavski zavarovalni zavod in za izvršitev že obstoječih socialnih zakonov, regulacija pokojnin kronske staroupokojencev in miloščinarnem;
- c) postavitev komisije in sestava načrta za izpremembo pravil za DZ;
- d) delo in akcija za doseg popolne enotnosti razrednih strokovnih organizacij v celi državi in po vsem svetu.

Končno tudi ob današnji priliki opozicija ne more mimo preiti preko nasilja, ki jih so vršile in vrše delavske zbornice v Bosni in Srbiji nad delavstvom, organiziranim v neodvisnih strokovnih organizacijah, katerim se je odvzelo pravico postavljanja lastnih kandidatnih list pri preteklih volitvah v delavsko zbornico v Bosni in tudi pri že razpisanih volitvah v Srbiji.

Do tu, ko so se podajale načelne in programatične izjave, je bilo vse sporazumno. Svetek se je strinjal z Juvanom, Leskovšek s Svetekom, vse vprek se je načelno strinjalo in „lojalno sporazumevalo“. Ko pa so prišle na dnevni red volitve, pa je bilo konec lojalnosti in sporazuma, ker šlo je za to, kdo bo gospodaril z 2.500.000 Din, ki jih ima letno DZ na razpolago. Torej ne v načelni debati, nego v materialni zadevi so se pokazale „razlike“. Čelešnik (social.) je predlagal D'Hontov volilni sistem, demokrati in klerikalci pa so bili za čisti proporc. Tu pa ni bilo sporazuma, ker D'Hontov volilni sistem je bil koristnejši za Sveteka, od čistega proporca pa so pričakovali demokrati in klerikalci večje koristi zase. Tu se ni več lojalno sporazumevalo, tu se je prvič bojno glasovalo.

Rezultat: 32 za D'Hontov sistem, 28 za čisti proporc. 32 glasov je dobljenih = 27 ZDSZJ + 2 bernotovca + 3 namestečenci. Klerikalci (17) + demokrati (11) = 28. Skupina DKL je glasovala za Čelešnikov predlog proti demokratu in klerikalcem, ker ni mogla dopustiti, da bi združeni demokrati in klerikalci dobili večino v zbornici v svoje roke. Iz istega razloga je tudi pri volitvah upravnega odbora skupina DKL glasovala za listo Čelešnika. (Več o tem v posebnem članku prihodnjici.) Nato so se izvršile volitve upravnega odbora s sledečim rezultatom: Socialisti: Čelešnik, Čobal, Sedej, Svetek, Golmajer, Makuc, Vospersnik; klerikalci: dr. Milavec, Silvester, Gajšek; demokrati: Juvan, Urbančič. V nadzorni odbor: soc.: Ošlag, Leskovšek; kler.: Orehek, Namestniki v upravni odbor: soc.: Jakomin, Arh, Brađeško, Prezelj, Kuder, Terškan, Podbršček; v nadzorni odbor: s. Hiršl, Pevec in kler. Žumer.

Volitev komisije za spremembo volilnega reda (ki nima nič z denarjem opraviti, ki pa je velikega načelnega pomena) se je zopet izvršila „sporazumno“: Čelešnik, Sedej, Pevec, — Milavec, Gajšek, Bohinc.

Pri 3. točki določitev odškodnine je Čelešnik predlagal: dnevnic 60 Din, sejnine 60 Din, prenočišče 40 Din, povračilo za faktično izgubljeni zaslužek in povračilo voznine v drugem razredu. Ta predlog je bil sprejet s to spremembo, da se plača vozšina v tretjem razredu. Proti voznini za drugi razred so glasovali pristaši DKL, Pevec (bernotovec) in iz demagoških razlogov klerikalci in del demokrati. Svetek in cela strokovna birokracija s Sedejem in Makucem, ki sta vedno v vseh vprašanjih šla s klerikalci, ni glasovala proti drugemu razredu, ker je baš ona predlagala za „gospode“ (tako so se v splošnem z malimi izjemami med seboj titulirali) drugi razred. S tem je bila zaključena dopoldnevna seja in popoldne bi se moralo razpravljati o nadaljnjih zelo važnih vprašanjih. Pa na popoldanski seji so zopet „lojalno“ in „sporazumno“ sklenili, da se vse prepusti upravnemu odboru in 4., 5. in 6. točka so bile „rešene“ v par minutah. Na dnevni red je prišla volitev tajnika. Vstane orjunaš dr. Bohinc in predlaga za tajnika tudi v naprej Uratnika, „ki ga vsi poznamo kot sposobnega, vstrajnega in zmernega človeka“ (Bravo Uratnik!) Leskovšek predlaga, da naj se mesto tajnika razpiše, (da bi Bernot lahko kompetiral) pa tudi on umakne svoj predlog, ko se zavzame za Uratnika zopet demokrat Urbančič, ki „lojalno“ prizna, da Uratniku vsi zaupajo in da naj se debata prekine. Za dobo novih petih let je bil izvoljen za tajnika Uratnik. (Če bo imel sedaj več plače kot 4000 Din mesečno, bo pa odločal upravni odbor.) Pod točko samostojni predlogi so govorili še demokrat Juvan, soc. Ajdišek Mici, o redukciji in bedi, zadnja nekaj o ženah. Klerikalec Terseglav je konstatiral, da vlada ni zastopana na današnji seji in da znači to omalovaževanje, preziranje delavskih institucij. (Ali pogrešate vladnih komisarjev?) Pevec o razmerah v Velenju, kjer zaslužijo delavci komaj 432 Din mesečno, kjer se je neki višji uradnik napram delavcem, ki so tožili, da težko živijo, izrazil: zakaj pa imate toliko otrok? Predlagal je progresivni davek na ročno delo (Bernot je vsem glave zmešal s svojim progresivnim davkom). Nato je socialist Makuc predlagal, da se 100.000 Din določi za to, da se omogoči delegacijo v Rusijo. Krušič in Uratnik sta govorila o TPD in komisiji, ki je prišla iz Beograda, in priporočala, da se zahteva odškodnina za reducirane na pondeljkih pogajanjih. Leskovšek je govoril o kontroli nad produkcijo, orjunaš dr. Bohinc podpira Makucov predlog za delegacijo v Rusijo samo (aha!) to naj ne bo samo za Slovenijo, to naj se odstopi kot predlog centralnemu sekretariatu DZ v Beogradu, da ono (znani socialist Topalovič!) za celo državo organizira delegacijo. Socialist Makuc je na ta predlog orjunaša Bohinca pristal, kar pomeni, da z delegacijo ne bo nič, ker kot vsi socialpatrioti tako bo tudi Topalovič znal ta predlog zavlačevati in sabotirati. Klerikalci so se ustrašili delegacije in predlagali, da se 100.000 Din ne določi, temveč samo izjavi, da je DZ v Sloveniji „pripravljena“, „nekaj“ (figa je tudi nekaj) dati za delegacijo. Makuc se je pa tudi s klerikalnim predlogom strinjal in s tem pokazal, da predloga ni stavil resno, temveč samo iz demagoških razlogov. (Če bodo delavci v Sloveniji čakali, da bodo v Beogradu sklenili delegacijo, ne

bodo nikoli prišli v Rusijo.) Gajšek, klerikale, ki je najbrže „pozabil“ dopoldne podatki svojo deklaracijo, je popoldne prečital dolgo listo zahtev, za katere se bo „boril“. Med drugimi tudi za „poravnalne urade“ za poravnavo sporov med delavci in podjetniki (ki so se povsod še izkazali za delavstvo škodljive), za zavarovanje za slučaj vojske (tudi antimilitaristi so klerikale) in iz demagoških razlogov je proti vsem izjemnim zakonom, posebno proti zakonu o zaščiti države. (To je Gajšek lahko riskiral, ko ni bilo nobenega od vlade na seji; zakaj pa klerikale v Belgradu in v „Slovencu“ ne povejo, da so proti zakonu o zaščiti države tako, da bi jih tudi Pašič slišal?) S. Ravnik je govoril v prid vojaškim obvezancem, ki ne dobijo dela, ko pridejo od vojakov. Urbančič pa za javne nameščenice. Seja je bila zaključena, brez da bi se kaj ukrenilo ali konkretnega sklenilo o vprašanju redukcije, nič o brez-

poselni podpori, nič o vpokojencih, nič o vsem tem, kar tišči delavce.

Birokrati so sebi osigurali topla gnezda, po 4000 Din mesečne plače, vse drugo je bilo le radi lepšega. Okroglo 20.000 je stala skupščina, birokrati so svoj del dobili, delavci pa naj se zadovoljijo z lepimi besedami in „lojalnim“ in „spornim“ nastopom.

O skupščini 7. marca zato tako obširno poročamo o poteku samem in nastopanju posameznih grup in oseb, ker nam je baš ta skupščinska seja DZ popolnoma razgalila naše socialpatriote in bernotove, (o demokratih in klerikalcih sploh ne govorimo, ker so notorično protirazredni) pokazala nam pa je napake in malodušnost nedopustno nediscipliniranost in neodločnost tudi nekaterih članov DZ, ki jih prištevamo med nas, med dekaliste. O tem pa prihodnjič.

Posledice kapitalističnega sistema.

Redukcije, brezposelnost, kriza sploh. — TPD in vlada. — Meščanske stranke zaščitnice TPD. Sabotaža socialpatriotov. — Na delo.

Velika katastrofa, ki jo je povzročila redukcija v revirjih, se ne sme pripisovati samo požrešnosti akcionarjev TPD, ker profitaželjnost ni lastnost samo TPD, temveč vseh kapitalistov, tudi jugoslovenskih in slovenskih. Reducirali so tudi drugi podjetniki, toda to se tedaj ni tako opazilo, ker so ti podjetniki bili manjši in ni bilo število reduciranih koncentrirano na enem kraju, kot je to sedaj pri TPD, ki je največji privatni podjetnik v Sloveniji. TPD in drugi kapitalisti ne proizvajajo radi potrebe, temveč radi dobičkov. TPD, ki se je za mal denar prilastila premogove zaklade, ne kopije premoga, ker ga ljudstvo rabi, temveč zato, ker se kopanje premoga rentira, ker so rudniki dobičkanosni. Dokler pa se bo proizvajalo radi dobičkov in ne radi potrebe — in to bo toliko časa, dokler bo obstojal kapitalistični družabni red, ki temelji na tej podlagi — toliko časa morajo od časa do časa nastajati krize, zastoj, ki so za izkoriščane, za proletarijat vedno katastrofalne, kar je za kmeta požar in povodenj, to je za proletarce redukcija, brezposelnost. Razlika pa je v tem, da se povodnji in požarov preprečiti ne da, ker so to naravni, elementarni pojavi, brezposelnost, beda, izkoriščanje pa niso naravni pojavi, temveč posledica družabnega sistema, ki je zgrajen na izkoriščanju in izžemanju ljudstva po kapitalu. Zato ni demagogija, kakor pravijo kristanovci in bernotovci, če trdimo, da je boj za uničenje kapitalističnega družabnega reda edina pot za likvidacijo izkoriščanja. Kdor se bori proti redukciji in brezposelnosti, ne veže pa te borbe z bojem proti kapitalističnem družabnem redu, t. j. z razrednim bojem, je kakor človek, ki razpne dežnik, kadar mu teče voda skozi strop, mesto da bi popravil streho. Boj se mora voditi neprestano proti vzroku ne samo proti posledicam. Na ljubljanskem shodu v Unionu pa so grmeli Uratnik, Sedej, Bernot itd. samo proti posledicam. (Glej resolucijo, ki so jo objavili meščanski listi, Niti besedice o razrednem boju ni v resolucijah predlaganih od Sedeja). Razpenjali so marele in niso pustili s. Marcel Žorgi, da bi pokazal na luknjo v stropu in da bi pokazal, da voda z dežnika, pod katerim so se tiščali lojalno Uratnik, Sedej, Bernot, Bohinc, Terseglav in Juvan, teče po delavstvu naprej.

Proti redukciji govorijo in tudi pišejo vsi slovenski listi. Demokrati, klerikalci, radikali radičevci vsi so v besedah proti redukciji. Da so pa to samo besede, dokazuje dejstvo, da imajo imenovane stranke v parlamentu večino in da ta večina v parlamentu lahko sklene: TPD se izplača vložen kapital (50 milijonov dinarjev), rudnike pa (ki so vredni milijarde) prevzame država. Meščanske stranke tega niso in ne bodo storile, ker so samo v besedah proti redukciji. Kadar pridejo med vas agenti teh strank, jih naženite. Meščanske vlade so kapitalistične in ne bodo nikdar pomagale delavstvu.

Socialpatriotična birokracija pa razpenja dežnike in nosi skupaj malto,

za fukanje razpok, ki jih vedno bolj pokazuje kapitalistični sistem. Mi smo sestavili resolucijo (je objavljena v DKL), v kateri se zahteva upostavitve akcijskih odborov in organiziranje generalne akcije po vsej državi. To smo storili zato, ker se dobro zavedamo, da samo jadikovanje in tarnanje ne pomaga, ne pomagajo tudi samo besede na shodih, če ostanejo brez dejanj. Na shodih je treba sklepati in sklepe potem izvajati. Birokracija pa se akcij ogiba. Veliko akcijo so organizirali za volitve v DZ, ko je šlo za denar v DZ, za reducirane pa samo govorijo na shodih, sestankih in pogajanjih. Pogajanja so potrebna in nismo proti pogajanjem sploh, uspešna pa bodo le tedaj, če se bo paralelno z pogajanjem vodila akcija mas. Tega pa birokracija noče in zato jo morajo delavske mase na to prisiliti. Resolucija objavljena v prejšnji št. DKL je bila doslej sprejeta na shodih v Trzinu in Trbovljah in poslana Strokovni komisiji in isto morajo storiti tudi vse ostale podružnice. To ni razbijanje organizacij, to je pot, po kateri morajo razredne organizacije hoditi, če nočejo nase prevzeti pred celim delavskim razredom odgovornosti za posledice, ki morajo taki sabotaži slediti.

Vojna vojni.

(Iz Zagorja.)

Že v št. 46. našega lista z dne 17. dec. l. l. smo povedali svoje mnenje o postavljanju spomenikov padlim vojakom. Zato danes le na kratko še o tem.

Udruženje vojnih invalidov v Zagorju je skupno z raznimi narodnimi „kulturnimi“ društvi započela akcijo, da postavi spomenik padlim Zagorjanom. Vsa naša društva so se jasno temu sodelovanju odpovedala. Postavitev spomenika pomeni ščuvanje delavstva v nove vojne ter izrabljanje spomina padlih za militaristično propagando. Zato delavstvo nikakor ne more in ne mara sodelovati v organiziranju nove vojne. Delavstvo, ki zlasti sedaj preživlja težke krize, ne mara podpirati orjunske akcije.

Danes, ko TPD izvaja reduciranje in meče delavce na ceste, danes, ko militarizem pošilja svoje oddelke v revirje, da ne bi delavci zahtevali kruha, danes, ko militarizem zatira delavsko gibanje po vsem svetu ter dvija proti delavsko-kmečki vladi v Rusiji, je edina naloga delavstva, da ojači in organizira svojo borbena fronto proti kapitalizmu in militarizmu. Kot vedni protivniki vojne, je naša naloga, ne zbrati kamenja za spomenik, ampak organizirati vojno proti vojni!

Zato zagorsko delavstvo ne sme, ne more in ne mara sodelovati tam, kjer sodelujejo orjunci. Kjer sodelujejo morilci sodruga Fakina, ne more sodelovati delavec. Kdor daruje kaj za spomenik, podpira Fakinove morilce.

Sodrugi! Organizirajte vojno vojni!

Iz sovjetske Rusije.

Po vsej Rusiji se na veliko gradijo delavska stanovanja.

V ruskih mestih ne gradijo hiš samo z občinskim denarjem, vse sovjetske institucije: fabrike, trusti, zadruga, občine in državni organi delajo vzajemno z združenimi močmi pri graditvi stanovanj.

Samo nekaj ruskih časopisov nam je na razpolago in iz teh smo v času

od 14.—23. januarja posneli sledeča poročila: Tula, zadruga „Rdeči Kovači“ je 1.800.000 Din porabila za vzdrževanje delavskih stanovanj. V letu 1925/26 se bo zgradilo 30 dvonadstropnih hiš. Harkov, v preteklem letu se je iz dobičkov ukrajinskega trusta 40.000.000 Din uporabilo za graditev delavskih stanovanj, klubov in kopalnic. V tekočem letu bo porabil trust „Južna ruda“ 580.000 Din, trust „Šimugol“ pa 2 milijonov 500.000 Din za graditev novih stanovanj.

V Kassavino (gubernija Nižji Novgorod) se je v preteklem letu zgradilo vrtno mesto iz sto enonadstropnih hiš, v katere so se delavci pred kratkim vselili. Ishevsk, mestni magistrat je dobil dolgoročno posojilo 35.000.000 Din za graditev stanovanj. Leningrad, zadruga „Skupno gospodarstvo“ je določila 30 milijonov Din za graditev 20 stanovanjskih hiš za delavce tovarne „Bolševik“. V Tulski guberniji so 1925 leta porabili 83 milijonov Din za zgradbo stanovanj. Kaluga, v bodoči sezoni se bo v rajonu papirnice gradilo stanovanjske hiše. Papirniški trust je prispeval 15 milijonov, ostali del proračuna prevzamejo nase zadruga in sovjeti.

To so, kakor rečeno, izvlečki poročil iz samo treh ruskih časopisov. V Jugoslaviji vsi časopisi ne morejo poročati o taki gradbeni delavnosti.

Odprto vprašanje centralnemu odboru Ujedinjene železničarske organizacije Jugoslavije. Članstvu pa v pomislek.

„Ujedinjeni Železničar“ št. 5. t. l. javlja izključitev Ignaca Lapuha iz organizacije, ker je zagrešil dejanje, ki je s častjo člana in sodruha ne združljivo. Ig. Lapuh je bivši občinski svetnik socialistične stranke Jugoslavije in nje član, izjavil se je, da je socialist, ob enem pa, da smatra kot dolžnost, da je vohun. Lapuha poznamo že iz procesa proti s. Marcel Žorgi, ki je bil pri predpripravi za 24.urni protestni štrajk (3. avg. 1923) železničarjev in državnih nameščenec obtožen po zakonu o zaščiti države členu 1. Tam se je razkrinkal kot agent buržuazije v delavskih vrstah; marsikateri tega ni verjel, kar mu je sedaj jasno. Mi pozdravljamo ta korak čiščenja v razredno bojno organizacijo, za nas delavce pa še zadeva Bahun ni čista. Tudi on je zelo klavarno vlogo igral pri tem procesu. Državni pravnik se je napram njima izrazil: nisem jaz Marcel Žorgo postavil na zatožno klop, nego vi Lapuh in Bahun ste tisti, ki ste to napravili, po vaših navedbah smo ga mi morali obtožiti. (Sodrug Marcel Žorga je bil 29. okt. 1924 obsojen na šest mesecev strogega zaporu z dvema postoma in dvema tridma ležiščema na teden in eno temnico na mesec ter sodne stroške, ki so znašali 7000 Din.) Ako je bil Lapuh izključen, kaj pa naj se zgodi z Bahunom? On je občinski svetnik in član socialistične stranke. Ali vam je znano, da je tudi on svoj čas denunciral zaupnika v mariborski delavnici pri policijskem ravnateljstvu? Ali ni to tudi nečastno delo? Sodrugi, za človeka, ki kot zaupnik denuncira zaupnika pri policiji, ni prostora v naših vrstah. Proti občinskemu svetniku Bahunu se morajo izvajati konsekvence. Sodrugi, razredni boj ne sme biti samo na jeziku, nego ga je treba tudi izvajati.

Organizirani železničarji.

Zdravje.

V Ljubljani je državni zavod, ki se imenuje higijenski zavod in ki ima pred vsem nalogo — vsaj pisano je tako — da širi zdravstveno prosveto med množice. Kako to svojo nalogo vrši, je svobodomen zdravnik označil z besedami: „Higijenski zavod je gramofon, ki svira na troje plošč: jetika, alkohol in sifilis. Te tri stvari so mu začetek in konec vsega hudega, kakor je začetek in konec vsega dobrega on sam — higijenski zavod.“

V takem smislu prireja ta zavod propagandna predavanja po deželi in po mestih in izdaja „zdravstveno-poučen“ mesečnik „Zdravje“. Ta mesečnik naj nas zanima to pot.

Mislím, da je zdravstveno zlo današnje družbe eno najbolj očitih. Kapitalistična gospoda degenerirana od izobilja in luksuza, delavske in kmečke mase propadajo od izkoriščanja, propadajo, ker od njih dela živi celokupna družba, se vzdržuje tlačiteljski državni aparat z militarizmom in birokratizmom in se na račun njih bede rešujejo neprestane gospodarske krize kapitalizma. Da iztisne iz delavca čim več profita, mu nalaga kapitalist čim težja dela, čim daljši delovni čas, mu daje čim nižjo plačo, čim manj življenjskih ugodnosti — in tako izžema zdravje iz njega. Tu je koren in vzrok zdravstvenega razpada v današnji družbi: v gospodarstvu za profita.

Poklic vse državne vzgoje in prosvete pa je, da množicam zastra pogled za to osnovno, zelo enostavno resnico. Higijenski zavod v zgoraj citiranem smislu pomaga pri tem poslu. In njegovo „Zdravje“ z njim.

Samo bezen pogled po vsebini: pravljica o bacilih; skrb za narodovo zdravje je dolžnost vsakega državljanja; zakaj zdravje tudi na kmetih peša, Tako so pisani ti sestavki, da se človeku vsiljuje vprašanja: Ali gospodje, ki jih pišejo, še nikoli niso bili vsaj v kakem ljubljanskem predmestju, če že niso videli Trbovelj ali kake kmečke vasi? Ali ne vedo, da je propadanje našega kmečkega ljudstva posledica neznoznega finančnega pritiska od strani države in posledica neurejenega agrarnega vprašanja? Ali mislijo, da je država opravičila svoje zdravstvene naloge, če je sezidala zares higijensko opremljeni higijenski zavod in nastavila v njem nekaj dobro plačanih zdravnikov, če vzdržuje nekaj na pol razpalih bolnic, domov in takozvanih socialnih zavodov, kar je vse skupaj pesek v oči? „Zdravje“ poziva „državljan“ k dolžnosti, da sami skrbijo za svoje zdravje. Ali „Zdravje“ ne ve, da množice teh državljanov že z jetiko pridejo na svet, da rastejo po barakah, vagonih in kletih brez mater, brez mleka, brez plenice, brez solncea, da jim še čisto malim in šibkim kapitalist odkupuje delovno silo — kri njihove rasti in da v brezposelnosti tisoči duševno in telesno propadejo?

O, saj „Zdravje“ dobro ve vse te reči. Toda je higijenski zavod državni in je državnih — kakor sploh vseh kapitalističnih — ustanov poklic, skrivati resnico, in so plače lepe in je toliko propal naš zdravniški stan, da so mogoče take reči.

Delavstvo samo pa in zlasti njegove strokovne organizacije naj več pozornosti posvetijo temu vprašanju, naj si napravijo jasno kritiko državnih in avtonomnih zdravstvenih institucij in postavijo svoj proletarski zdravstveni program.

Delavski dopisi.

Iz Most. V sredo zvečer smo bili v Unionu na protestnem shodu, katerega so sklicale vse takozvane delavske strokovne organizacije. Ali po našem in po večini ljubljanskega delavstva mnenju, to ni bil nobeden protestni shod. Vsi govorniki te ali one stranke so se med sabo skušali, kateri bo bolj rahlo potipal TPD. Druge kapitaliste, kakor KID in drugo tako gospodo so sploh pustili pri miru, kakor da bi bili za to plačani. Od skupine okoli DKL ni bilo nobenega govornika. Za najboljšje prijatelje TPD in sploh vse jugoslovenske buržuazije so se izkazali naši socializdajalci. Ko je zahtevala večina navzočega delavstva, naj se da besedo tudi s. M. Žorgi, se je reklo, da bo dobil besedo tudi on. Po prečitjanju resolucije se jo je dalo na glasovanje in na veliko začudenje vsega ogorčenega navzočega delavstva se je shod zaključil.

Sodrugi iz Trbovelj, posebno brezposelni! Ako pričakujete pomoči od takih

„prijateljev“ in „zastopnikov“ delavskih interesov, se zelo motite.

Ko pa bodo prišli k nam moščanskim sodrugom ti lažimarksiisti oznanjati svoj evangelij, jim bomo že v naprej molili figo pod nos, ker se od njih slepariti ne damo! Pika. Sodrugi iz Most.

Trbovlje. V nedeljo 7. t. m. popoldne se je vršil naš shod pred Pravdičem. Udeležba je bila kljub mrazu, ki je ravno v nedeljo pritisnil, dobra. Govorili so sodrugi Dušan Kermauner, Marcel Žorga in pa Mirko Weinberger iz Zagorja. S. Kermauner je govoril o političnem položaju, o Sovjetski Uniji, o strokovni enotnosti, kateri nasprotuje druga internacionala, in o ofenzivi kapitala, proti kateri je potrebna enotna strokovna internacionala. Pozval je vse poslušalce, naj vstopijo v Zvezo rudarjev in naj pri volitvah 27. marca glasujejo za Delavsko-kmetški blok. — S. Marcel je v nadenournem govoru obrazložil politični položaj v Jugoslaviji

in vlogo raznih strank, obširno je govoril tudi o redukciji, o generaliziranju akcije proti njej ter je predlagal resolucijo o akciji proti redukciji, ki je bila od shoda enoglasno sprejeta in katero bo predsedstvo poslalo Stokovni komisiji. — S. Weinberger je obsodil resolucijo, katero je uskok Sedej predlagal na protestnem shodu v Ljubljani. Obravnaval je tudi strokovno vprašanje in pozval rudarje, da morajo v strokovno organizacijo, kot je tudi dejal S. Stalin na kongresu v Moskvi: Vsi v strokovne organizacije, tam delajte in odstavite socialpatriotsko vodstvo! Spominjal se je prvega junija v Trbovljah, dalje Zaloge cesto v Ljubljani in izdajstva socialdemokracije, ko je glasovala za vojno in dala umoriti s. K. Liebknechta, ki je bil proti vojni. — Sodrugi so bili s shodom zelo zadovoljni. T.

Kočevje. (Iz pašaluka ravnatelja Biskupskega). V našem DKL ni skoraj nikoli dopisov iz Kočevja. Delavci pri rudniku se bojijo dopisovati, ker kadar je kak dopis, zasleduje Biskupski dopisnik in mnogo delavcev je že vrgel neusmiljeno na cesto, ker jih je sumil, da so poslali kak dopis. Biskupski bi hotel, da nihče ne bi zvedel, kak teror vlada v Kočevju. Ljudje pravijo, da je v Trbovljah po preobratu bil bolj mehek, ko so ga parkrat pozdravili s karabinkami in da je zato tudi bežal iz Trbovelj. — Zvedel sem za slučaj, da se je nek bolnik vsled oslabelosti dvakrat zgrudil, mesto zdravnika so poklicali „hausmeistra“ in ta ga je potipal za roko in oblastno konstatiral, da bolnik simulira. Bolnik je bil na podlagi tega kaznovan za 15 Din. — Delavci! Take stvari se bodo toliko časa dogajale, dokler ne boste vsi kot en mož stopili v organizacijo in vsi skupaj združeno nastopili proti Biskupskijevim metodam in proti kapitalizmu sploh. Potnik — dopisnik.

Črna. Blizajče se občinske volitve so spravile naše reformiste še tako iz ravnotežja, da so postali naravnost smešni. Opozorili bi samo na slučaj in poziv Grabnerja v „Napreju“ ter s. Grabnerju svetovali, da si naj poleg dohodkov in izdatkov zapisane tudi še izposojila, ter ga opomniti, da ni ravno kavalirsko iste vračati s pozivi, katerih resničnost ne bo mogel dokazati. Ja, dragi sodrug, pozabil si menda že, da ima laž kratke noge, da mora torej tudi laži-marksizmu enkrat odklenkati in da tega tudi ženska zgovornost ne bo preprečila, čeprav ti to utegneš upati kot je iz besed tvoje žene bilo posneti. Pika.

Sodrug Tonetu Pogačniku. „Memento mori“ je zazvenel in palo je žrtev — umrl je sodrug Tone Pogačnik. Ostavil nas si v času, ko se bje, najsilnejši boj med zatiralcem in zatiranim, boj, ki zahteva vso silo in moč od nas slehernega, za svoj goli življenjski obstanek. Pal si v naročje matere zemlje, one matere, ki postane v smrtnem spavanju vsem zemljanom enako dobrotljiva in pravična.

Kdo te ni poznal, saj si stal vedno na čelu proletarskega boja, povsod širil idejo vstajenja ponižanih in razžaljenih, bodril jih v veri, da širil bo dan, ko bo vstal suženj v svobodno sonce, ko bode zakraljevala rdeča glorijska vseh zbičanih dušah — ideja nad vse. — O, saj je kakor tisoči drugih oznanjeval besede, da vstala bode armada proletarcev v eno samo mogočno fronto, ki bo dosegala od pola do pola, fronto, ki bo naskočila na pošasti z zlato okinčane in z žulji našimi svojo nezmerno bogastvo nakopičeno.

Tone, sodrug! Mar ti ni bilo sojeno, da dočakaš dne veličastnega pohoda fronte, segajoča od pola do pola? In da pravilice o vsekraljici Pravici nam resnica postane? In da na razvalinah te družbe človeške postavimo nove stebre življenja, — našo bodočnost?

„Memento mori.“ „Naprej po začrtani poti, Karla in Roze prižgite v srca vaša, do zmage — preko vsega!“ To so bile tvoje poslednje besede.

Danes si mrtev. Mrtev? Bratje, sodrug! Naš Tone bojevniki je mrtev — toda njegov sen o zavojevanju Pravice in misel njegova bojerna — vzemimo to za našo dedščino — ker proletarski bojevniki ostavljajo nam v svojih oporokah besede borbenosti, vere v bodočnost: „Moja dedščina pa naj boje: naprej kljub vsemu! Baklje prižgite, da bo plamen vseh plamenov! Rdeča poplava!“

Ti pa proletarska mladina Hrastnika, povzdigni svoj črni flor in: „Vas žrtve zahteval je boj... mi tonemo v pločv bodočnosti soj...“

Hrastnik, 24. februarja 1926.

Delavski šport.

(Dopis delavskega športnika iz Trbovelj.)

Tudi mi delavski športniki iz naše bedne doline z veseljem pozdravljamo idejo lj. športnikov in se pridružujemo akciji za samostojni delavski savez. Pozdravljamo požrtvovalnost lj. sodrugov, ker tudi mi živo čutimo potrebo enotnosti proletarskih športnikov. Danes na žalost delavska mladina premalo polaga važnosti na samostojne delavske klube. Zato moramo iti med delavsko mladino med ono, ki je včlanjena po meščanskih klubih, in ji moramo razložiti naše ideje in jo zainteresirati. Koliko velikega napredka bi napravili tudi v splošnem delavskem pokretu, če bi imeli močno armado delavskih športnikov. Kako je lepo razložil v znanji štev. DKL pomen športa, da se nam ne bo šlo za rekorderstvo ampak da tudi vzgojimo mladino v prave sodruge za boj proti meščanski družbi. V Trbovljah imamo svoj klub v Svobodi in delamo in treniramo čeprav je nam otežkočeno, ker nimamo pravega športnega prostora. Pa upamo, da na spomlad dobimo svoj prostor in potem se nam daje prilika za tekmovalnost. Trboveljska mladina z vso požrtvovalnostjo dela na to, da bo vsa mladina po revirjih spoznala, da je samo v enotnosti mogoč boljši športni uspeh. Trbovlje so največji industrijski kraj in imajo tudi največ delavske mladine in meščanski kulturonošci, ki vsepovsod vpijejo o lepota lepih Trbovelj, ne vidijo delavske mladine, umazane in raztrgane, ki jo TPD krvavo izkorišča, da ne morejo starši pošteno obleči svojih otrok, ki hodijo po cestah, ker nimajo nobenega igrišča, da bi se tam svoje proste ure igrali in učili. Zato je dolžnost vseh merodajnih faktorjev, tudi vseh delavcev športnikov, da gremo na delo. Agitirajmo med delavsko mladino; vso delavsko mladino morajo objeti naše ideje. Vsi naj pristopijo v Delavski klub „Svoboda“. Tako se bodo pokazali uspehi ne samo na športnem polju, nego tudi v splošnem gibanju proletarskega razreda. Zato pozivamo vse delavske športnike in vse, ki stremijo za napredkom delavske mladine, da pristopijo k naši akciji. Lahko bomo pokazali s ponosom tej meščanski družbi, da je tudi delavska mladina zmožna velikih uspehov. Ravno v najbolj zatiranih od meščanske družbe, ravno v tej delavski pari bo vsklila enkrat lepša bodočnost. Delavsko mladino moramo učiti o športu, pa tudi o marksizmu. Če bodo vsi delavci razumeli naš oklic, naj gredo na delo in naj ustanovljajo delavske klube, se bodo uspehi kmalu pokazali. Naše geslo naj bode: vsi, ki ste za napredek delavske kulture, vsi, ki se borite za pravice proletariata, strnimo vso delavsko mladino v enotno samostojno športno zvezo. Ta armada delavskih športnikov bo vzgojila ne samo dobrih športnikov, ampak tudi dobre borce za ideje marksizma.

Na kratko.

Anton Kristan, „ki nima nič s strokovno komisijo“, je z Likarjem, podpredsednikom militaristične zveze slov. vojakov Nace Mihevcem in še nekaterimi drugimi čakal v kavarni, kaj bo sklenil klub ZDSZJ pri „Roži“. Takoj po končani seji je prišel Golmajer raportirati Kristanu, kaj je bilo. Kristan je bil zelo zadovoljen, da so se njegove direktive upoštevale. Golmajer pa seveda ni kristanovec, kot nista Sedej in Makuc.

Razbijaška konferenca likvidatorjev je bila preložena na 14. t. m., ker je večina povabljenecv odklonila sodelovati pri likvidiranju marksizma. Če bo 14. šlo bolj po sreči, bomo šele videli.

Uratnik predlagal znižanje fonda za brezposelne za 50.000 Din. Na seji skupščine je bil predložen predlog, da se fond za brezposelne podpore zniža za 50.000 Din. Ker je bilo na galeriji dosti poslušalcev delavcev in tudi med izvoljenimi nekaj poštenih ljudi, so ta predlog prepustili upravnemu odboru, da on za zaprtimi vrati, brez kontrole delavstva o tem sklepa. S tem so se strinjali tudi bernotovci, ki so za načelo javnosti. Več o tem prihodnjik.

Sama birokracija sedi v upravnem odboru DZ, delavci so izločeni. Poglejte: Svetek — Kristanov tajnik, Čobal — birokrat, Čelešnik — birokrat, Sedej — birokrat, Golmajer — birokrat, delavca sta edino Makuc in Vospennik.

Ne v Francijo. V prihodnji številki priobčimo pismo s. Cama iz Pariza, ki nam

je na našo prošnjo napisal poročilo, kake so razmere v Franciji. S. Cam odločno svari pred izseljevanjem v Francijo.

Socialpatriotična DZ. Kristanovec — delavcem figo. Prva seja upravnega odbora DZ je že pokazala, da je bilo upanje mnogih delavcev, da bo izvoljena DZ prava zaščitnica delavstva, napačno. Na tej prvi seji so si „gospodi kolegi“ samo razdelili mesta brez vsakega drugega sklepa. O redukciji, brezposelnosti in drugih perečih vprašanjih niso zgubili niti besedice. Za predsednika je bil izvoljen Čobal, za katerega sta glasovala tudi Sedej in Makuc in z njima demokracijo, za podpredsednika Sedej, za blagajnika pa Čelešnik. — O vsem drugem bodo „gospodje kolegi“ reševali prihodnjik. Klerikalni „Slovenec“ pa hoče ob tej priliki kompromitirati tudi nas in piše, da je bil za podpredsednika izvoljen „komunist“ Sedej.

418.215-98 Din letnih prejemkov ima ravnatelj TPD v Trbovljah. Ta ogromna svota sestoji: 69.999-96 Din osnovne plače, 2480 Din družinske doliade, 49.520-20 Din povračilo dohodnine, 2020-50 Din nabavni prispevek, 975-36 Din plačal za obleko, 111.999-96 Din druge naklade, 100.000 Din nagrade, remuneracije 75.070 Din, kurjava, svečava 6150 Din, poleg tega pa še prosto stanovanje (celo vilo), kurjavo, razsvetljavo in čiščenje. Okroglo 1500 Din na dan imajo ravnatelji, na 40 Din pa so znižali plače delavcem.

Zakaj so klerikalci v parlamentu? Na to vprašanje je odgovoril klerikalni poslanec Klekl na seji narodne skupščine 3. marca takole:

„Mi smo tukaj po nalogu cerkvenih predpisov, po želji in z dopuščanjem sv. Stolice, po odredbi cerkvenih kanonov 139 § 4. po nalogu naših škofov — in bomo tukaj toliko časa, dokler bodo oni to hoteli in ukazali, ker mi ne poslušamo nikogar drugega in se nikomur drugemu ne pokoravamo, kakor cerkvenim predpisom in našim cerkvenim poglavarjem, škofom.“

Bojkot volitev v delavsko zbornico v Srbiji je proglasila tudi zveza trgovskih, bančnih in industrijskih uradnikov. V svojem organu „Glasnik“ št. 6 objavlja imenovana Zveza svoj sklep in ga utemeljuje: „Od vlade imenovana zbornica — ljudje iz socialistične stranke — je tik pred volitvami poskrbela, da ohrani svoja mesta, da ohrani svoj karakter kontrolnega organa nad delavskim razredom in da prepreči izraz pravega razporeda delavskega razreda. To je ona napravila s tem, da je izključila nekaj organizacij, nekaj pa jih ni hotela sprejeti. Imenovana zbornica nam je onemogočila, da postavimo svojo kandidatno listo. Vse izključene organizacije (CRSOJ, grafiki, uradniki) so objavile bojkot volitev. Naj se socialisti sami izglasujejo.“

Socialpatrioti so kontrolni organ kapitalizma nad delavskim razredom, to so pokazale volitve v Bosni in Srbiji, njihovo manevriranje, da onemogočijo kandidiranje neodvisnim na Hrvatskem in delo socialpatriotičnih birokratov v Sloveniji.

Balkanska strokovna konferenca, ki jo sklicuje amsterdamska internacionala, se bo vršila od 9. do 11. aprila v Sofiji. 5. in 6. aprila se vrši v Belgradu konferenca ZDSZJ z zastopniki amsterdamske internacionala. Kakor se sliši bodo delegati amsterdamske internacionala priredili na svojem potu v večjih mestih shode. Med delegati se bo nahajal skrajni desničar in nasprotnik strokovnega zedinjenja z rdečimi strokovnimi organizacijami in Rdečo strokovno internacionalo znani Sassenbach, prišli bodo pa tudi predsednik amsterdamske internacionala Purcell, tajnik Internacionalne Transportne Federacije Fimmen in tajnik angleških rudarjev Cook, ki se v amsterdamski internacionali in angleškem komitetu borijo za enotnost strokovnega gibanja po celim svetu. — Razbijaču Sassenbachu, ki menda še ni pozabil shoda v Mestnem domu 1924 leta, bo delavstvo v Sloveniji ponovno pokazalo, da je za enotnost z ruskimi strokovnimi organizacijami in rdečimi strokovnimi organizacijami, Purcella, Fimmena in Cooka pa, ki se že borijo za to mednarodno enotnost, pa bo tudi revolucionarno delavstvo brezdvomno z odobravanjem pozdravilo.

Iz proračunske debate. Pri proračunskih debatah, ko se govori in glasuje v parlamentu o tem, kako visoki naj bodo davki in kdo naj te davke plačuje, in na drugi strani o tem, za kaj se ogromne milijarde ljudskega denarja porabijo, se

najbolje spozna kako gnusno varajo ob volitvah vse meščanske stranke svoje volilce, ko jim obljublajo, da bodo delale v korist naroda.

Proračun vrhovne državne uprave, ki je bil sprejet z glasovi radikalov, radicevcev (Pucelj) in proti kateremu načelno niso nastopili niti klerikalci, znaša: 1. za kraljevo civilno listo 24 milijonov Din, za prince Jurija 180.000 Din, za pisarno kraljevih redov 1.252.000 Din, za pisarno kraljevih dvor 2.052.000 Din. Samo te štiri prve postavke znašajo 27.480.000 Din letno. 2. Za narodno skupščino (poslanjske dnevnice) 47.043.000 Din, za glavno kontrolo 17.613.000 Din, za državni svet 6.087.000 Din, ministerski predsednik 2.934.000 Din. Za „splošne izdatke“ (tu so tudi tajni fondi za vladne časopise, špijone, agentprovokaterje) 32.270.000 Din. Izdatki za ministre na razpoloženju (ministerska brezposelna podpora, ki jo je dobival tudi A. Kristan) 1.804.000 Din. V debati o proračunu pravosodnega ministerstva se je izkazalo, da je bilo lani v Sloveniji okoli 90.000 eksekucij (rubežni) in da je bilo radi neplačanih davkov prodanih 230 posestev. Medtem ko so sodišča po celem svetu in seveda tudi v Srbiji pasivna postavka v proračunu, je v Sloveniji na sodnih taksah bilo za 30 milij.

Sodrugi, nabirajte za tiskovni sklad!

Din več prejemkov kot izdatkov za sodni aparat. — Slovenija je samo lansko leto plačala 74 milijonov Din več direktnega davka, kot je bilo preračuneno, v Srbiji pride 56 Din davka na osebo, v Sloveniji pa 161 Din. Srbska gospoda zna izmogočati delovno ljudstvo v „osvobojeni“ Sloveniji. Pristransko „enakopravnost“ pa dokazujejo tudi sledeče številke: za belgrajsko univerzo je določenih rednih in izrednih kreditov 36.540.000 Din, za zagrebško 18.110.000 in za ljubljansko pa samo 3.380.000 Din.

Ker nočejo nositi orožja in nočejo prisegati, da bodo na povelje buržuazije slepo ubijali ljudi, preganja vlada pristaše nazarenske vere, to je izjavil minister Trifunović v proračunski debati. Nobeden od poslancev, tudi klerikalni so molčali, ni rekel niti besede v zaščito nazarencv, ki raje gredo po 10—15 let v ječo, kot bi prišli orožje v roke.

Ko bo proračunska debata v parlamentu končana, bomo pokazali kako buržuazne stranke izdajajo interese delavcev in kmetov, da jih bode lahko napodili, kadar bodo pred volitvami zopet prišli med vas s polnimi ustami obljub.

Vdobi gospodarske krize in brezposelnosti je samo ljubljanska buržuazija v letošnjem predpustu izdala na zabavnih večerih 5 milijonov Din. Država je na veseljenem davku zaslužila 300.000 Din. — Demokratski gerentski svet pa zvišuje užjitino na moko za 700 odst., za šampanjec pa znižuje za 25 odstotkov. Klerikalci in kristanovci molčijo, ker se s ako gospodarske politiko strinjajo.

VABILO

na IV. redni občni zbor zadrug Rudarski dom v Trbovljah

ki bo dne 11. aprila 1926 ob 15. uri popoldne v prostorih zadrug.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Računski zaključek za leto 1925.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Trbovlje, 6. marca 1926. Načelstvo.

Izdajatelj, lastnik in odgovorni urednik Aleks. Kobler, Ljubljana.

Tiskarna Josip Pavliček, Kočevje.